

Enligt sändlista

Information om påträffade föroreningar vid Porjus före detta smältverk

Detta brev skickas till lagfarna ägare av fastigheter inom det tidigare verksamhetsområdet för Porjus smältverk. Om ni som erhåller brevet inte är boende på området vill vi att ni informerar era eventuella hyresgäster eller vidarebefordrar meddelandet till de som är berörda.

Ni är välkomna att delta på informationsmöte som arrangeras av Länsstyrelsen och Jokkmokks kommun, se nedan.

Bakgrund

Vid Porjus smältverk bedrevs verksamhet mellan 1919-1958. Verksamheten misstänks ha orsakat föroreningsskada i marken. När smältverket lades ned revs alla byggnader och på området finns nu ett bostadsområde som uppfördes under 1980-talet.

Länsstyrelsen åtog sig hösten 2024 att agera huvudman för utredningar vid området där smältverket tidigare låg, förutsatt att statliga medel beviljades för ändamålet. Länsstyrelsen ansökte om medel för att genomföra en form av översiktlig miljöteknisk undersökning (en så kallad förstudie). Naturvårdsverket beviljade bidrag för undersökningen i december 2024.

Länsstyrelsen anlidade ÅF Infrastructure AB (nedan AFRY) för att genomföra undersökningarna. Fältarbeten genomfördes under sommaren 2025 och har innefattat provtagning av jord och grundvatten inom undersökningsområdet.

Preliminär resultatsammanställning

Länsstyrelsen har fått en första preliminär resultatsammanställning från de utförda undersökningarna. Analysresultaten visar på att det i vissa provpunkter förekommer förhöjda halter av metaller, PAHer

och petroleumämnen i jord inom undersökningsområdet. Grundvattenanalyser visar på förhöjda halter av dioxiner, PAH-er och metaller.

Rekommendationer

Utifrån erhållna resultat så går det inte att uttala sig om vilka risker som eventuellt föreligger för människor som bor och vistas i det aktuella området. Men av försiktighetsskäl vill Länsstyrelsen ändå i nuläget ge nedanstående generella rekommendationer.

Undvik dammande jord och att få jorden i munnen.

Förorenad jord kan andas in eller komma i kontakt med hud. När man kommit i kontakt med jord ska man duscha eller tvätta av sig.

Små barn bör undvika att komma i kontakt med blottlagd jord. Gräsmatta hindrar normalt åtkomst till jord. För att minska risken att komma i kontakt med förorenad jord, kan ytor med blottlagd jord täckas med ren jord, fiberduk eller annat material.

Undvik att gräva i jorden och tvätta händerna efter markarbete.

Extra viktigt innan förtäring.

Undvik att odla i jorden.

Föroreningarna kan tas upp av växter. Rekommendationen är att inte odla storskaligt i området och heller inte äta odlade grödor från området. Ett alternativ vid odling är att göra odlingsbäddar med ny jord ovanpå en fiberduk, så att inte förorenad jord och ny jord blandas.

Fortsatt arbete

En fullständig undersökningsrapport förväntas bli klar under första kvartalet 2026. Denna kommer bland annat innefatta en förenklad riskbedömning samt bedömning av åtgärdsbehov. Berörda fastighetsägare kommer delges undersökningsrapporten när den är färdigställd.

Fortsatta undersökningar och utredningar kommer krävas för att ytterligare kartlägga föroreningssituationen och eventuella risker samt åtgärdsbehov.

Länsstyrelsen har även inlett arbetet med att upprätta en utredning av det miljörättsliga ansvaret för föroreningssituationen inom området. Skulle denna utredning visa på att inget sådant ansvar föreligger så kan fortsatta utredningar finansieras med statliga

medel. Länsstyrelsen kommer i så fall fortsatt agera huvudman i utredningsskedet, förutsatt att finansiering beviljas. Visar det sig däremot att ansvarig finns så kan tillsynsmyndigheten (Jokkmokks kommun) rikta krav mot den/de ansvariga avseende fortsatta utredningar och åtgärder.

Länsstyrelsen har kontaktat arbets- och miljömedicin vid Umeå universitetssjukhus för bedömning av eventuella hälsorisker samt rekommendationer kring försiktighetsmått med anledning av konstaterad föroreningssituation. De arbetar för närvarande med att upprätta en bedömning. Denna kommer delges berörda så snart den är färdigställd. Inte heller denna bedömning kommer dock kunna ge några fullständiga svar på vilka hälsorisker som eventuellt förekommer. För det krävs fördjupade utredningar.

Informationsmöte

Länsstyrelsen och Jokkmokks kommun avser hålla ett informationsmöte för berörda fastighetsägare. Mötet kommer äga rum vid LaponiaPorten, Strömgatan 25, i Porjus den **25 november kl 18**. Vid mötet kommer tjänstemän och politiker från Länsstyrelsen och Jokkmokks kommun finnas tillgängliga för att svara på frågor.

Kontaktuppgifter

Frågor av teknisk/naturvetenskaplig karaktär avseende undersökningarna samt generella frågor kring det fortsatta undersöknings- och utredningsarbetet besvaras av Länsstyrelsen. Vid övriga frågor kan man vända sig till Jokkmokks kommun.

Kontaktperson Länsstyrelsen:

Pär Alapää, Miljöhandläggare

Enheten för mark- och vattenskydd, Länsstyrelsen i Norrbottens län
010-225 54 55

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-225 50 00.